

ЖІНОЧЕ
СТО
ЛІТТЯ:

українки,
які створили
державу

Виставка-дослідження «Жіноче століття: українки, що створили державу»

Exhibition-Research «Women's century: Ukrainian women who created the state»

XX століття для України – це час пробудження національної свідомості та створення нової модерної держави. Шлях був дуже важким, звивистим, политим кров'ю та потом мільйонів людей. Але увесь цей час на вістрі процесу будівництва держави знаходились жінки. Вони створювали й зміцнювали її інститути, наповнювали новим національним змістом освіту, науку та культуру, об'єднували українців в боротьбі за свої права, відстоювали гідність людей за усіх авторитарних і тоталітарних режимів, що панували на наших землях.

Сьогодні час згадати та вшанувати українок, чий внесок в державотворення був вирішальним. В свідомості багатьох людей досі превалює стереотип, що шлях України до незалежності долався лише чоловіками, а жінкам відводиться в кращому випадку роль «берегинь» та безмовних «соратниць», які надихали своїх мужніх супутників на боротьбу. Насправді все зовсім не так! Вільну Україну важко уявити без організаторської енергії Наталії Кобринської, просвітницької роботи Софії Русової, самовідданості та безстрашності Алли Горської, ерудиції та новаторства Соломії Павличко. Про них та про багатьох інших жінок XX століття наша виставка.

Деякі імена відомі широкому загалу, а декого знають лише вузькі спеціалісти. Проте, це не применшує заслуг цих жінок, а свідчить про односторонній погляд на нашу історію. Виставка «Жіноче століття» прагне змінити такі підходи, зробити жінок-творців України видимими, знаними й шанованими.

Це наш обов'язок перед пам'яттю тих, хто вже покинув цей світ, данина вдячності сучасникам та подарунок майбутнім поколінням, які повинні знати своє минуле у всьому його багатстві та різноманітті.

The twentieth century is a time of awakening the national consciousness and creating a new modern state for Ukraine. The path was challenging, however women have been at the forefront of the state-building process all this time. They created and strengthened its institutions, filled the education, science and culture with new national content, united the Ukrainians in the struggle for their rights, defended the dignity of people under all authoritarian and totalitarian regimes.

Today it is the time to honor the Ukrainian women, whose contribution to state formation was crucial. There are stereotypes in the minds of many people that only men gained independence for Ukraine and women were their silent «companions». In fact, it is a misconception.

It is difficult to imagine independent Ukraine without the energy of Natalia Kobrynska, the educational work of Sofiia Rusova, the dedication and fearlessness of Alla Gorska, the erudition and innovation of Solomiia Pavlychko. Our exhibition is about them and about many other outstanding women of the twentieth century.

Some names are well known and some of them are forgot. However, it does not diminish the contribution of these women, but rather demonstrates a one-sided view of our history. The “Women's Century” exhibition seeks to change such approaches and to make women-creators of Ukraine visible, famous and respected. Memory to those who left this world. Tribute to our contemporaries. Message to future generations who need to know their past in all its richness and diversity.

Кураторки проекту:
Ольга Коваль та Олександра Голуб
Укладач: Володимир Володько

Київ 2019

Цю брошуру надруковано за фінансової підтримки МБФ «Український жіночий фонд» у рамках конкурсу «Підтримка нових лідерок та правозахисниць вразливих жінок в Україні, Білорусі, Молдові, Грузії та Росії». Відповідальність за зміст брошури несе Громадська організація «Ліга захисту прав жінок «Гармонія рівних». Інформація, яку представлено в брошурі, не завжди відображає погляди МБФ «Український жіночий фонд».

Project curators:
Olha Koval and Oleksandra Golub
Redactor: Volodymyr Volodko

Kyiv 2019

This brochure was published with the financial support of the ICF «Ukrainian Women's Fund» as part of the competition «Supporting New Leaders and Human Rights Defenders of Vulnerable Women in Ukraine, Belarus, Moldova, Georgia and Russia». The responsibility for the content of the brochure lies with the NGO «Women's Rights Protection League «Harmony of Equals». The information presented in the brochure does not always reflect the views of the ICF «Ukrainian Women's Fund».

Наталія Кобринська (1855-1920)

Перша організаторка феміністичного руху на українських землях. Вона ініціювала створення «Товариства руських жінок» в Станіславові (сучасний Івано-Франківськ). Її головною метою було впливати на розвиток жіночого руху через літературу. Товариство створило грошовий фонд, щоб видавати і розповсюджувати книжки, які мали здійснювати просвітницьку місію серед жіноцтва.

В 1887 році Кобринська видала жіночий альманах «Перший вінок», де поставила на порядок денний суспільно-політичного життя жіноче питання. У виданні надрукували 49 прозових, поетичних та публіцистичних творів сімнадцяти жінок-письменниць. Вперше жінки виступили єдиним фронтом, ламаючи стереотипи та патріархальні традиції.

Наталія Кобринська гаряче відстоювала право дівчат на гімназійну та університетську освіту та організувала збір підписів під петицією до уряду Австро-Угорщини. Документ внесли на розгляд вищого законодавчого органу імперії.

Наталія Кобринська заснувала видавництво «Жіноча бібліотека», яке в 1893-1896 роках випускало збірник «Наша доля». Там, зокрема, пропагувалася ідея створення дитячих дошкільних закладів, що могло б посилити економічну незалежність жінки.

Кобринська виступала за пробудження національної ідентичності українців, за єдину соборну українську державу. Особисто налагодила контакти з наддніпрянськими українками та надихала їх на боротьбу за свої права, створюючи тим самим єдиний для всіх українських земель феміністичний дискурс.

Nataliia Kobrynska (1855-1920)

The first organizer of the feminist movement in the Ukrainian lands. She initiated the creation of the “Society of Russian Women” in Stanislaviv (modern Ivano-Frankivsk). Its main purpose is to influence the development of the women’s movement through literature. The Society created a monetary fund to publish and distribute books intended to carry out an educational mission among women.

In 1887 Kobrynska published the women’s almanac “The First Wreath” that put a women’s issue on the agenda of the social and political life. The publication has published 49 prose, poetry and nonfiction works by seventeen female writers. For the first time women have acted as a united front, breaking stereotypes and patriarchal traditions.

Nataliia Kobrynska passionately defended girls’ right to high school and university education and organized the collection of signatures on a petition to the Government of Austria-Hungary. The document was submitted to the highest legislative body of the empire.

Nataliia Kobrynska founded the publishing house “Women Library” that in 1893-1896 published the collection “Our Fate”. There, in particular, the idea of creating a kindergarten was promoted, which could enhance the economic independence of women.

Kobrynska advocated for the awakening of the national identity of Ukrainians, for the only united Ukrainian state. She personally established contacts with the Dnieper Ukrainians and inspired them to fight for their rights, thus creating a feminist discourse that is unique to all Ukrainian lands.

Софія Русова (1856-1940)

Українська педагогиня, письменниця та громадська діячка Софія Русова здійснила величезний внесок в суспільно-політичне життя українських земель, молодій українській державі, а пізніше української еміграції.

Під час революції 1917 року її авторитет як громадської діячки був настільки великим, що Софію Русову обрали до складу Центральної Ради. Більше того, вона отримує постійне місце роботи у виконавчому органі ЦР – Малій Раді.

Пізніше за часів гетьманату Павла Скоропадського Русова очолює урядовий департамент дошкільної та позашкільної освіти, займається українізацією шкіл. Вона працює над новою програмою викладання та над створенням нових підручників на основі концепції так званої Трудової школи.

Одночасно Софія Русова очолює відроджену профспілкову організацію українських вчителів – Всеукраїнську вчительську спілку, яка була створена з її ініціативи ще в 1905 році. Спілка домагалась демократизації освіти та права викладати рідною мовою. За керівництва Русової організація об'єднала 20 тис. педагогів.

В 1919 році Софія Русова очолила Українську жіночу національну раду, яка стала розгалуженою організацією в еміграції. Вона багато робила для практичної допомоги українцям, які опинились за межами Батьківщини. Софія Русова стала найактивнішою членкинею української секції Міжнародної жіночої ліги миру і свободи. Це була чи не єдина організація в тогочасній Європі, з трибуни якої українки могли вільно говорити про Україну та її проблеми.

Sofiia Rusova (1856-1940)

The Ukrainian teacher, writer and public figure Sofiya Rusova made a huge contribution to the social and political life of the Ukrainian lands, the young Ukrainian state, and later Ukrainian emigration.

During the Revolution of 1917 her authority as a public figure was so great that they elected Sofii Rusova to the Central Rada. Moreover, she receives a permanent position in the executive body of the CR - the Small Rada.

Later, during the hetmanate of Pavel Skoropadsky Rusova headed the government department of pre-school and extracurricular education, and engaged in the Ukrainianization of the schools. She is working on a new teaching program and on creating new textbooks based on the concept of the so-called Labour School.

At the same time Sofii Rusova heads the revitalized trade union of the Ukrainian teachers, the All-Ukrainian Teachers' Union, which was established on her own initiative in 1905. The Union has sought to democratize education and the right to teach in their own language. Under the guidance of Rusova the organization brought together 20 thousand teachers.

In 1919 Sofii Rusova headed the Ukrainian Women's National Council, which became an extensive organization in exile. She did a great deal to help Ukrainians who were outside the Homeland for practical assistance. Sofii Rusova became the most active member of the Ukrainian section of the International Women's League of Peace and Freedom. It was perhaps the only organization in Europe at the time from which a Ukrainian woman could speak freely about Ukraine and its problems.

**Валерія О'Коннор-Вілінська
(1866-1930)**

Українська драматургиня Валерія О'Коннор-Вілінська брала активну участь в українському національному русі та стала однією з найактивніших жінок-політиків в революційний період.

О'Коннор-Вілінська була членкинею Київського літературно-артистичного товариства, Київського товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка, Українського клубу, Товариства українських поступовців.

В 1917 році Валерія О'Коннор-Вілінська обрана до Центральної Ради. Входила до репертуарної групи Комітету українського національного театру, очолювала літературну секцію Генерального секретарства освіти і міністерства народної освіти УНР та Української Держави.

Перебуваючи в еміграції в Чехословаччині, в 1924 році заснувала «Союз українок-християнок», який займався культурно-просвітницькою, благодійною та господарською роботою.

**Valeriia O'Connor-Vilinska
(1866-1930)**

The Ukrainian playwright Valeriia O'Connor-Vilinska took an active part in the Ukrainian national movement and became one of the most active women politicians in the revolutionary period.

O'Connor-Vilinska was a member of the Kiev Literary and Artistic Society, the Kiev "Prosvita" Society named after Taras Shevchenko, the Ukrainian Club, and the Ukrainian Progressives' Society.

In 1917 Valeriya O'Connor-Vilinska was elected to the Central Rada. She was a member of the repertoire group of the Committee of the Ukrainian National Theater, headed the literary section of the Secretary General of Education and the Ministry of Education of the Ukrainian People's Republic and the Ukrainian State.

While in exile in Czechoslovakia, in 1924 she founded the "Union of Ukrainian Christian Women", which was engaged in cultural, educational, charitable and economic work.

Любов Яновська (1861-1933)

Українська письменниця та громадська діячка Любов Яновська була відомою не лише своєю літературною діяльністю, але й активною позицією щодо відстоювання прав українців на власну культуру та прав жінок на рівність з чоловіками.

Яновська домогалася відкриття пам'ятника Івану Котляревському в Полтаві, брала участь в Першому російському жіночому з'їзді у Петербурзі, була серед організаторів відзначення 50-річчя смерті та 100-річчя з дня народження Тараса Шевченка.

Вона очолювала київську «Просвіту» - потужну культурно-освітню організацію, яка прагнула прищепити українцям Києва любов до рідної мови та цікавість до української літератури.

В 1917 році Любов Яновська обрана до Центральної Ради, де була однією з небагатьох жінок.

Lyubov Yanovska (1861-1933)

The Ukrainian writer and public figure Lyubov Yanovska was known not only for her literary work, but also for her active stance on defending the rights of Ukrainians to their own culture and women's rights to equality with men.

Yanovska sought the opening of the monument to Ivan Kotlyarevsky in Poltava, participated in the First Russian Women's Congress in St. Petersburg, was one of the organizers of the 50th anniversary of the death and 100th anniversary of Taras Shevchenko.

She was the head of the Kiev "Prosvita", a powerful cultural and educational organization that sought to instill in Kyiv Ukrainians a love for their mother tongue and an interest in Ukrainian literature.

In 1917 Lyubov Yanovska was elected to the Central Rada, where she was one of the few women.

**Людмила Старицька-Черняхівська Liudmyla Starytska-Chernyakhivska
(1868-1941)**

Українська письменниця Людмила Старицька-Черняхівська брала активну участь в громадсько-політичному русі України. З 1908 року вона – членкиня Товариства українських поступовців (ТУП) – нелегальної міжпартійної організації ліберально-демократичного спрямування. В останні роки його існування входила до президії організації.

Під час Першої світової війни Старицька-Черняхівська брала активну участь у роботі Київського комітету для допомоги українцям-утікачам, організувала дитячі притулки та військові шпиталі. А в квітні 1917 року увійшла до складу Центральної Ради та Малої Ради. Вона працювала в Генеральному секретарстві освіти УНР, де завідувала театральним відділом і репертуарною комісією. Долучилась до роботи Міністерства освіти в часи гетьманату Павла Скоропадського.

В 1919 році Людмила Старицька-Черняхівська у складі місії Українського Червоного Хреста моніторила стан утримання українських полонених в польських військових таборих і багато зробила для покращення їхнього становища.

Вона стала однією зі співзасновниць «Союзу українок», що об'єднав жінок Західної та Наддніпрянської України та прагнув піднесення їхнього освітнього й економічного рівня. Зокрема, Старицька-Черняхівська керувала культурним сектором Союзу.

The Ukrainian writer Liudmyla Starytska-Chernyakhivska actively participated in the socio-political movement of Ukraine. Since 1908 she has been a member of the Ukrainian Progressives' Society (UPS), an illegal inter-party organization of the liberal-democratic movement. In the last years of its existence she was part of the organization's presidium.

During the World War I Starytska-Chernyakhivska actively participated in the work of the Kyiv Committee to assist Ukrainian refugees, organized children's shelters and military hospitals. And in April 1917 she became part of the Central Rada and the Small Rada. She worked at the UNR Secretariat-General for Education, where she headed the theater department and the repertory committee. She joined the Ministry of Education during the hetmanate of Pavel Skoropadsky.

In 1919, as part of the Ukrainian Red Cross mission, Liudmyla Starytska-Chernyakhivska monitored the detention of Ukrainian prisoners in the Polish military camps and did much to improve their situation.

She became one of the co-founders of the "Union of Ukrainian Women" that united the women of the Western and the Dnieper Ukraine and sought to raise their educational and economic level. In particular, Starytskaya-Chernyakhivska managed the cultural sector of the Union.

Олена Кисілевська (1869-1956)

Письменниця та журналістка Олена Кисілевська стала учасницею бурхливого громадсько-політичного життя Західної України, відстоюючи інтереси жінок та всієї української громади.

Була членкинею першого жіночого об'єднання в Україні - «Товариства руських жінок», а також «Руського жіночого кружка». Під час Першої світової війни працювала в «Жіночому допомоговому комітеті для січових стрільців та інших вояків». За самовіддану роботу отримала високу урядову нагороду — Срібний хрест.

Олена Кисілевська стала однією із засновниць «Союзу українок», що прагнув поєднати захист прав жінок та відродження їхньої національної свідомості. В 20-30-х роках ХХ століття вона була членкинею Українського національно-демократичного об'єднання (УНДО). Ця політична партія мала на меті відстоювати інтереси українців в складі Польщі, куди на той час входила Західна Україна.

В 1929-1935 роках Олена Кисілевська була однією з небагатьох жінок-сенаторів Польщі, де представляла Львівське воєводство. В Сенаті – верхній палаті парламенту - входила до Блоку національних меншин. Впродовж двох своїх каденцій Кисілевська об'їхала села Західної України, де створювала жіночі організації, кооперативи та промисли.

Після еміграції до США взяла участь у Першому світовому конгресі українського жіноцтва і стала головою Світової федерації українських жіночих організацій.

Olena Kysilevska (1869-1956)

The writer and journalist Olena Kysilevska became a participant in the turbulent social and political life of the Western Ukraine, defending the interests of women and the entire Ukrainian community.

She was a member of the first women's association in Ukraine - the "Russian Women's Society", as well as the "Russian Women's Circle". During World War I she served on the Women's Auxiliary Committee for Sich Riflemen and Other Soldiers. For her dedicated work she received a high governmental award - the Silver Cross.

Olena Kysilevska became one of the founders of the "Union of Ukrainian Women" that sought to combine the protection of women's rights and the revival of their national consciousness. In the 20-30's of the 20th century she was a member of the Ukrainian National Democratic Union (UNDU). This political party aimed to uphold the interests of the Ukrainians in Poland, where the Western Ukraine was at that time.

In 1929-1935 Olena Kysilevska was one of the few female senators in Poland to represent the Lviv Voivodeship. In the Senate - the upper house of parliament - she was part of the Bloc of National Minorities. During her two cadences Kysilevska toured the villages of Western Ukraine, creating women's organizations, cooperatives, and crafts.

After emigrating to the United States, she participated in the First World Congress of Ukrainian Women and became the chairman of the World Federation of Ukrainian Women's Organizations.

**Зінаїда Мірна
(1875-1950)**

Українська громадська діячка Зінаїда Мірна була активною учасницею соціально-політичних процесів на українських землях та прагнула, щоб якнайбільше українок змогли долучитись до політичного життя.

Членкиня Українського клубу Мірна активно працювала в середовищі київського громади. Вона долучилась до Київського товариства оборони жінок, яке прагнуло подолати торгівлю людьми та зупинити втягнення жінок в проституцію.

В 1913 році Зінаїда Мірна стала учасницею Київського жіночого загального зібрання, яке мало на меті підготовку жінок до громадської та політичної діяльності. Вона була серед організаторів спеціальної комісії для вирішення проблем, пов'язаних з Першою світовою війною, що розгорнула свою діяльність при Київському товаристві оборони жінок.

Під час революції 1917 році Зінаїда Мірна брала участь у створенні Українського жіночого союзу, була делегаткою Всеукраїнського національного конгресу та делегована ним до складу Центральної Ради. В структурі останньої відповідала за діловодство у фінансовому відділі, а також увійшла до складу Малої Ради – своєрідної виконавчої президії ЦР.

У 1919 році Зінаїда Мірна обстоює ідею створення жіночої організації, яка б стала центром єднання всього жіноцтва України. Вона втілилась у створенні Української національної жіночої ради (УНЖР), до правління якої увійшла й Мірна.

В еміграції вона очолювала Берлінську філію УНЖР, пізніше у Празі стала головою Українського жіночого союзу (УЖС) та перетворила цю організацію на потужне громадське об'єднання. В 1929 році УЖС став частиною Світового жіночого союзу. На міжнародному рівні піднімала питання політичних репресій в радянській Україні, голодомору та політики колонізації в Галичині.

**Zinaida Mirna
(1875-1950)**

Zinaida Mirna, a Ukrainian public figure, was an active participant in the socio-political processes on the Ukrainian lands and sought to ensure that as many Ukrainian women as possible became involved in the political life.

A member of the Ukrainian Club Mirna actively worked in the environment of the Kyiv community. She joined the Kiev Society for the Defense of Women that sought to combat human trafficking and stop women being involved in prostitution.

In 1913 Zinaida Mirna became a member of the Kyiv Women's General Assembly that aimed to prepare women for social and political activities. She was one of the organizers of a special commission to address the problems associated with the World War I that launched its activities at the Kiev Society for the Defense of Women.

During the 1917 revolution Zinaida Mirna participated in the creation of the Ukrainian Women's Union, was a delegate to the All-Ukrainian National Congress and delegated to the Central Rada. In the structure of the latter she was responsible for paperwork in the finance department, and was part of the Small Rada - a kind of executive board of the Central Rada.

In 1919 Zinaida Mirna defended the idea of creating a women's organization that would become the center of unity of all Ukrainian womanhood. She became involved in the creation of the Ukrainian National Women's Rada (UNWR), whose board included Mirna. In exile she headed the Berlin branch of the UNWR, later in Prague became the chairman of the Ukrainian Women's Union (UWU) and transformed the organization into a powerful public association. In 1929 the UWU became part of the World Women's Union. At the international level she raised the issue of political repression in Soviet Ukraine, famine and the policies of Polonization in Galicia.

Олена Левчанівська (1881-1940)

Громадська та політична діячка Олена Левчанівська була однією з найенергійніших українських політикинь та громадських діячок, пік активності якої припав на 20-ті роки ХХ століття.

Після революції 1917 року вона в Житомирі заснувала Український клуб і працювала в культурно-просвітній організації «Прогрес».

В 1922 році Олену Левчанівську обрали до Сенату Польщі як представницю Волинського воєводства. Вона працювала там в комісії закордонних справ. Була однією з чотирьох жінок, які тоді засідали у верхній палаті парламенту держави. Виступала проти полонізації українців, особливо проти порушення їхнього права на освіту рідною мовою.

Стала членкинею Українського парламентського клубу, співзасновницею Міжнародної жіночої ліги за мир і свободу, від якої виступала в різних країнах Європи (Франції, Чехословаччині, Швейцарії), відстоюючи права українців в Польщі.

Olena Levchanivska (1881-1940)

The public and political activist Olena Levchanivska was one of the most energetic Ukrainian politicians and public figures whose peak of activity was in the 20s of the 20th century.

After the revolution of 1917 she founded the Ukrainian Club in Zhytomyr and worked in the cultural and educational organization "Prosvita".

In 1922 Olena Levchanivska was elected to the Polish Senate as a representative of the Volyn Voivodeship. She worked there for the Foreign Affairs Commission. She was one of four women who then sat in the upper house of the state parliament. She opposed the Polonization of Ukrainians, especially against the violation of their right to education in their mother tongue.

She became a member of the Ukrainian Parliamentary Club, co-founder of the International Women's League for Peace and Freedom, from which she has acted in different countries of Europe (France, Czechoslovakia, Switzerland), defending the rights of Ukrainians in Poland.

Шефіка Гаспринська (1886-1975)

Дочка знаменитого кримськотатарського просвітителя Ісмаїла Гаспринського Шефіка була задіяна не лише в культурницькому, але й в громадсько-політичному русі за визволення свого народу.

В 1906-1910 роках вона редагувала перший тюрксько-мусульманський жіночий журнал «Алем-і нісван» («Жіночий світ»). Він ніс нові знання тисячам жінок-мусульманок та підвищував їхній культурний рівень.

В 1917 році Шефіка Гаспринська активно включилась в політичне життя. Була делегаткою першого Всеросійського мусульманського з'їзду в Москві, а також учасницею першого Курултаю кримськотатарського народу, що відбувся в грудні 1917 року та проголосив Кримську народну республіку.

Після буремних революційних подій Шефіка Гаспринська виїхала до Туреччини, де в 1930 році в Стамбулі заснувала «Спілку кримськотатарських жінок», а також активно допомагала емігрантам з Криму.

Shefika Hasprynska (1886-1975)

The daughter of the famous Crimean Tatar educator Ismail Hasprynsky Shefika was involved not only in the cultural but also in the socio-political movement for the liberation of her people.

In 1906-1910 she edited the first Turkic-Muslim women's magazine "Alem-i Niswan" ("Women's World"). It imparted new knowledge to thousands of Muslim women and raised their cultural level.

In 1917 Shefika Hasprynska became actively involved in the political life. She was a delegate to the first All-Russian Muslim Congress in Moscow, as well as a member of the first Kurultay of the Crimean Tatar people, held in December 1917, proclaiming the Crimean People's Republic.

After the stormy revolutionary events Shefika Hasprynska left for Turkey, where in 1930 she founded the Union of Crimean Tatar Women in Istanbul and actively assisted immigrants from Crimea.

Ольга Басараб (1889-1924)

Ольга Басараб була яскравою постаттю громадського-політичного, військового та пластового руху, яка загинула, виконуючи свій патріотичний обов'язок.

На початку ХХ століття вона долучилась до військово-спортивного руху в Галичині: була членкинею товариств «Січ» та «Сокол-Батько».

Втративши чоловіка на фронті Першої світової війни, Ольга Басараб організує першу жіночу чоту (взвод) Українських січових стрільців, працювала у віденському Українському жіночому комітеті допомоги пораненим українським воїнам австрійської армії, Українській Лізі миру й свободи та Українській секції Міжнародного Червоного Хреста.

Після входження України до складу Польщі Ольга Басараб працювала в головній управі філії Союзу українок у Львові та долучилась до роботи Української військової організації. Це було нелегальне об'єднання українських вояків, яке прагнуло боротися за незалежність збройним шляхом. Ольга Басараб стала зв'язковою лідера організації полковника Євгена Коновальця.

В 1924 році була арештована польською поліцією, припроваджена у в'язницю та піддана тортурам. Аби не зламатись та не розголосити важливої інформації, Ольга Басараб звела рахунки з життям.

Olha Basarab (1889-1924)

Olha Basarab was a striking figure of the social, political, military and stratum movement, who died in the performance of her patriotic duty.

At the beginning of the 20th century she joined the military-sports movement in Galicia: she was a member of the "Sich" and "Falcon-Father" societies.

Having lost her husband at the First World War, Olha Basarab organizes the first female troop (platoon) of the Ukrainian Sich Rifleman, has served on the Vienna Ukrainian Women's Committee to assist the wounded Ukrainian soldiers of the Austrian Army, the Ukrainian Peace League and Freedom, and the Ukrainian Section of the International Red Cross.

After Ukraine joined Poland, Olha Basarab worked in the main branch of the Ukrainian Union branch in Lviv and joined the work of the Ukrainian Military Organization. It was an illegal association of Ukrainian soldiers who sought to fight for independence by armed means. Olha Basarab has become the liaison leader for Colonel Yevhen Konovalets' organization.

In 1924 she was arrested by Polish police, imprisoned and tortured. In order not to break down and to disclose important information, Olha Basarab has taken her own life.

**Олена Степанів
(1892-1963)**

Ім'я Олени Степанів стало символом сильної жінки, яка на фронтах війни довела свою любов до Батьківщини та продемонструвала, що жінка може бути захисницею свого народу.

Вона була членкинею «Пласту» та «Соколу» - військово-спортивних організацій Західної України. В 1914 році була серед 33-х жінок-доброволиць, які записались до лав Українських січових стрільців (УСС). Цей підрозділ воював в складі Австро-Угорської армії на російському фронті Першої світової війни.

Олена Степанів стала командиром жіночої чоти (взводу) УСС. Разом зі своїми посестрами пройшла битви під Комарниками, бій за гору Маківку, битву під Лисовичами. Нагороджена медаллю За хоробрість та Військовим Хрестом Карла. В 1915 році потрапила в полон та два роки провела в таборі для полонених під Ташкентом.

Повернувшись до Львова, Олена Степанів була одним з організаторів листопадового чину, коли українські військові взяли під контроль головне місто Західної України.

Як четар Української галицької армії (УГА) брала участь в польсько-українській війні 1918-1919 років. Працювала референтом преси в Державному секретаріаті закордонних справ ЗУНР. Виконувала дипломатичні місії у Відні.

**Olena Stepaniv
(1892-1963)**

Olena Stepaniv's name became a symbol of a strong woman who, on the front lines of the war, proved her love for the Motherland and demonstrated that a woman could be the defender of her people.

She was a member of "Plast" and "Sokil", military-sports organizations in the Western Ukraine. In 1914 she was among 33 volunteer women who enrolled in the ranks of the Ukrainian Sich Riflemen (USR). This unit fought in the Austro-Hungarian Army on the Russian front of World War I.

Olena Stepaniv became the commander of the women's troop (platoon) of the USR. Together with her sisters she was through the battle near Komarnyky, the battle for Mount Makivka, the battle near Lysovychy. She was awarded the Medal for Courage and the Military Cross of Karl. In 1915 she was captured and spent two years in a prisoner-of-war camp near Tashkent.

Returning to Lviv, Olena Stepaniv was one of the organizers of the November rank when the Ukrainian military took control of the capital of the Western Ukraine.

As a Chetar of the Ukrainian Galician Army (UGA) participated in the Polish-Ukrainian War of 1918-1919. She worked as a press officer at the State Secretariat of Foreign Affairs of the Western Ukrainian People's Republic. Performed diplomatic missions in Vienna.

Харитина Пекарчук (1894-1973)

Кримчанка Харитина Пекарчук стала героїнею доленосних подій 1917-1921 років, зламавши стереотипні уявлення суспільства про тогочасних жінок та продемонструвавши відвагу та мужність.

Харитина Пекарчук заснувала сімферопольську «Просвіту» - одну з перших українських організацій в Криму. Активно співпрацювала в справі національного визволення з кримськими татарами.

В 1917 році як рядова приєдналась до українського маршового батальйону. А наступного року взяла активну участь у війні проти більшовиків. Сформувала та очолила санітарний потяг для поранених та хворих. Харитина Пекарчук була поранена, але повернулась в стрій та взяла участь в Зимовому поході армії УНР. За бойові досягнення нагороджена Хрестом Симона Петлюри.

Kharytyna Pekarchuk (1894-1973)

The Crimean Kharytyna Pekarchuk became the heroine of the fateful events of 1917-1921, breaking the stereotypical views of the society about women of that time and demonstrating courage and bravery.

Kharytyna Pekarchuk founded the Simferopol "Prosvita", one of the first Ukrainian organizations in the Crimea. She actively cooperated on the national liberation with the Crimean Tatars.

In 1917 she joined the Ukrainian March Battalion as a private soldier. And the following year she took an active part in the war against the Bolsheviks. She formed and headed a health train for the wounded and sick. Kharytyna Pekarchuk was injured, but returned to service and took part in the Winter Campaign of the UNR Army. For her military achievements she was awarded the Cross of Symon Petlyura.

**Оксана Мешко
(1905-1991)**

Українська дисидентка Оксана Мешко стояла у витоків правозахисного руху України, який зберіг цінності прав людини для подальшого державотворення.

Зазнавши репресій в 40-х роках ХХ ст., нібито за підготовку замаху на Микиту Хрущова, Оксана Мешко знала ціну свободі. В 1976 році вона була серед 10-ти правозахисників, які створили Українську Гельсінську групу – об'єднання покликане слідкувати за дотриманням прав і свобод людини.

Її тричі заарештовували, утримували на примусовому обстеженні в психіатричній лікарні, а в 1981 році присудили до півроку ув'язнення та 5-ти років заслання. Але ці репресії не зламали 76-річну жінку.

В часи Перебудови Оксана Мешко вийшла на волю та стала одним з провідних діячів Української Гельсінської спілки. Виступала в парламенті Австралії, на Світовому конгресі українців у США, в 95 років голодувала разом зі студентами під час Революції на граніті та лише півроку не дожила до омріяної незалежної України.

**Oksana Meshko
(1905-1991)**

The Ukrainian dissident Oksana Meshko stood at the origins of the human rights movement in Ukraine, which retained the values of the human rights for the further state formation.

Having experienced repression in the 1940s of the 20th century, Oksana Meshko knew the price of liberty for allegedly attempting to assassinate Mykyta Khrushchiov. In 1976 she was among the 10 human rights activists who formed the Ukrainian Helsinki Group - an association called to monitor the human rights and freedoms.

She was arrested three times, detained in a psychiatric hospital and sentenced to six months in prison and five years in exile in 1981. But the crackdown did not break the 76-year-old woman.

During the Perestroika Oksana Meshko was released and became one of the leading figures of the Ukrainian Helsinki Union. She spoke in the Australian Parliament, at the World Congress of Ukrainians in the United States, starved at 95 years old with the students during the Granite Revolution and did not live to dream of independent Ukraine for only six months.

Ярослава Стецько (1920-2003)

Ярослава Стецько ще за життя стала жінкою-легендою, якою захоплювалися мільйони та яка власним прикладом надихала людей на подвиги.

Молодою дівчиною вона вступила до Організації українських націоналістів (ОУН). Під час Другої світової війни брала участь в боротьбі Української повстанської армії (УПА), зокрема, організувала медичну мережу армії. В кінці війни очолила мобільну групу, що визволила з-під арешту одного з лідерів ОУН Ярослава Стецька, який потім став її чоловіком.

Перебуваючи в еміграції, розбудовувала мережу організації. Входила до керівництва Антибільшовицького блоку народів (АБН), де були представники націй, які мешкали на території СРСР.

Після смерті чоловіка Ярослава Стецько очолила провід ОУН і стала Президентом АБН. Вона повернулась до незалежної України, де керувала Конгресом українських націоналістів. Була депутатом Верховної Ради другого, третього та четвертого скликань.

Yaroslava Stetsko (1920-2003)

Yaroslava Stetsko became a legendary woman in her lifetime, who was admired by millions and inspired her own exploits with her own example.

A young girl, she joined the Organization of Ukrainian Nationalists (OUN). During the World War II she participated in the fight of the Ukrainian Insurgent Army (UIA), in particular, organized the medical network of the army. At the end of the war she headed a mobile group that released one of the OUN leaders Yaroslav Stetsko, who later became her husband.

While in exile, she built an organization network. She was part of the leadership of the Anti-Bolshevik Bloc of Peoples (ABBP), where there were representatives of nations that resided in the USSR.

After the death of her husband, Yaroslava Stetsko headed the OUN leadership and became the President of the ABBP. She returned to the independent Ukraine, where she led the Congress of the Ukrainian Nationalists. She was a deputy of the Verkhovna Rada of the second, third and fourth convocations.

Ніна Караванська (1926-1998)

Видатний мікробіолог Ніна Караванська (в дівочтві Строката) стала активною учасницею дисидентського руху в Україні та, пройшовши радянські тюрми й табори, здобула моральну перемогу над системою.

Ніна Караванська включилась у правозахисну роботу після арешту її чоловіка, колишнього члена ОУН Святослава Караванського. Її спроби вплинути на керівництво країни призвели до цькування, а в 1971 році й до арешту. Ніну Караванську звинуватили в розповсюдженні самвидаву.

Молодий В'ячеслав Чорновіл відреагував на цей арешт створенням Громадського комітету захисту Ніни Строкатої – фактично першої правозахисної організації в Україні.

Караванська отримала 4 роки ув'язнення у таборі суворого режиму. У неволі вона була учасницею голодних страйків жінок-політв'язнів. Випущена з табору, Караванська стала однією з засновниць Української Гельсінської групи. В 1979 році разом з чоловіком емігрувала до США. Там була членкинею Зарубіжного представництва Української Гельсінської групи.

Nina Karavanska (1926-1998)

The prominent microbiologist Nina Karavanska (nee Strokata) became an active participant in the dissident movement in Ukraine and, having passed Soviet prisons and camps, won a moral victory over the system.

Nina Karavanska became involved in human rights work following the arrest of her husband, former OUN member Svyatoslav Karavansky. Her attempts to influence the country's leadership led to the bullying, and in 1971 to arrest. Nina Karavan was accused of distributing samizdat.

Young Vyacheslav Chornovil responded to this arrest with the creation of the Public Defense Committee of Nina Strokata, in fact the first human rights organization in Ukraine.

Karavanska was sentenced to 4 years in a strict regime camp. In captivity she was a participant in the hunger strikes of the female political prisoners. Released from the camp, Karavanska became one of the founders of the Ukrainian Helsinki Group. In 1979 she and her husband emigrated to the United States. There she was a member of the Foreign Representative Office of the Ukrainian Helsinki Group.

Алла Горська (1929-1970)

Українська художниця-шістдесятниця Алла Горська стала символом небайдужості, незламності та принциповості. Вона вступила в двобій з радянською системою, яка вирішила її фізично знищити.

Мисткиня Алла Горська стала на шлях спротиву в 1965 році, коли багатьох її друзів та знайомих було арештовано й вона просто не могла мовчати. Горська виступила як умілий організатор допомоги Івану Світличному, Опанасу Заливасі, братам Гориням, Валентину Морозу, В'ячеславу Чорноволу.

В 1968 році Алла Горська підписала лист-протест 139-ти з вимогою припинити практику протизаконних політичних судових процесів. Після цього потрапила під тиск невмолимої машини КДБ.

Оскільки мистецький авторитет Алли Горської був надто великим, репресивна машина не наважилась на арешт. Але пішла більш підлим шляхом – шляхом підступного вбивства. Горська зникла 28 листопада 1970 року, а невдовзі тіло правозахисниці знайшли в садибі її свекра, на якого влада й намагалася повісити вбивство.

Alla Horska (1929-1970)

Ukrainian artist of the sixties Alla Horska has become a symbol of concern, invincibility and integrity. She dueled with the Soviet system that decided to physically destroy her.

The artist Alla Horska embarked on a rebellion in 1965 when many of her friends and acquaintances were arrested and she simply could not remain silent. Horska has acted as a skillful organizer of assistance to Ivan Svitlychny, Opanas Zalivas, brothers Horyn, Valentyn Moroz, Vyacheslav Chornovil.

In 1968 Alla Horska signed a letter of protest of the 139th demanding to stop the practice of illegal political trials. After that she came under pressure from the relentless KGB machine.

As Alla Horska's artistic authority was too great, the repressive machine did not dare to arrest her. But it went the meanest way - the one of treacherous murder. Horska disappeared on November 28, 1970, and soon the body of the human rights activist was found in the estate of her father-in-law, on whom the authorities tried to hang the murder.

Валентина Шевченко
(нар. 1935 р.)

Валентина Шевченко була однією з небагатьох жінок, яка досягла чільних висот в системі влади радянської України та змогла очолити найвищий представницький орган республіки.

Вона зробила карколомну кар'єру від секретаря Криворізького міського ЛКСМУ Дніпропетровщини до Голови Президії Верховної Ради Української РСР. Також Шевченко 4 роки працювала заступником міністра освіти УРСР.

Керівництво Верховною Радою для Валентини Шевченко стало великим викликом, оскільки це був час системних змін помножений на страшну Чорнобильську трагедію.

Вона стала одним з організаторів евакуації людей із зони радіоактивного ураження, а також, всупереч настановам з Москви, ініціювала вивезення дітей з Києва. Валентина Шевченко особисто виїздила до місць евакуації, аби контролювати якість утримання та харчування дітей.

Керівниця Президії Верховної Ради ініціювала створення двох нових районів на Київщині та Житомирщині та розгортання там масового будівництва житла для чорнобильців.

З 1990 року Валентина Шевченко пішла з політики, але залишилась в громадському житті - очолила Національний фонд «Україна—дітям», Всеукраїнський благодійний фонд сприяння розвитку фізичної культури, спорту та туризму та Конгрес ділових жінок України.

Valentyna Shevchenko
(born 1935)

Valentyna Shevchenko was one of only a handful of women to reach the heights in the system of power of the Soviet Ukraine and was able to head the highest representative body of the republic.

She made a stunning career from the secretary of the Kryvyi Rih City Legion Communist Union of Youth of Ukraine of Dnipropetrovsk to the Chairman of the Presidium of the Verkhovna Rada of the Ukrainian SSR. Shevchenko also worked as Deputy Minister of Education of the USSR for 4 years.

The leadership of the Verkhovna Rada for Valentyna Shevchenko was a big challenge as it was a time of systemic change multiplied by the terrible Chernobyl tragedy.

She became one of the organizers of evacuation of people from the area of radioactive damage, and, contrary to the instructions from Moscow, initiated the removal of children from Kyiv. Valentyna Shevchenko personally traveled to the evacuation sites to control the quality of child support and nutrition.

The Head of the Presidium of the Verkhovna Rada initiated the creation of two new districts in Kyiv and Zhytomyr region and the deployment of mass housing for Chernobyl residents there.

Since 1990 Valentyna Shevchenko resigned from politics, but remained in the public life - she headed the National "Ukraine-to-Children" Foundation, the All-Ukrainian Charitable Foundation for the Development of Physical Culture, Sports and Tourism, and the Congress of Business Women of Ukraine.

Надія Світлична (1936-2006)

Одна з найвідоміших шестидесятниць та дисиденток Надія Світлична пройшла через арешти й радянські табори, але не зрадила своїм принципам та не покорилася насильницькій системі.

Надія Світлична потрапила під нагляд КДБ через правозахисну роботу її брата Івана Світличного. В 1967 році вона виступила на захист В'ячеслава Чорновола під час ганебного судового процесу над ним. Активно поширювала самвидав та нецензуровані твори Євгена Сверстюка, Івана Дзюби, Михайла Осадчого та багатьох інших українських дисидентів.

В 1972 році Надію Світличну арештували та засудили до 4 років таборів суворого режиму за «антирадянську агітацію». Відбуваючи покарання, разом з іншими ув'язненими жінками брала активну участь у протестах та голодуваннях.

Після звільнення Світлична відмовилась від громадянства СРСР. У жовтні 1978 вона виїхала до Риму, де її прийняв Папа Римський Іван-Павло II, а у листопаді разом із двома маленькими синами прибула до США.

В еміграції Світлична прийняла найактивнішу участь у роботі Закордонного представництва Української Гельсінської групи. З 1983 року й протягом багатьох років вона працювала в Українській редакції радіо «Свобода», видавала «Вісник репресій в Україні».

Nadiia Svitlychna (1936-2006)

One of the most famous Sixties and dissidents Nadiia Svitlychna went through arrests and Soviet camps, but did not betray her principles and obey the violent system.

Nadiia Svitlychna came under KGB supervision through the work of her brother Ivan Svitlychny. In 1967 she defended Vyacheslav Chornovil during the shameful trial of him. She actively disseminated self-published and uncensored works by Yevgen Sverstiuk, Ivan Dziuba, Mykhailo Osadchy, and many other Ukrainian dissidents.

In 1972 Nadiia Svitlychna was arrested and sentenced to 4 years in a strict regime for "anti-Soviet agitation". While serving her sentence she and other prisoners were actively involved in protests and starvation.

After her release, Svitlychna renounced her citizenship of the USSR. In October 1978 she left for Rome, where she was met by Pope John Paul II, and in November, with her two young sons, arrived in the United States.

In emigration Svitlychna took an active part in the work of the Foreign Representation of the Ukrainian Helsinki Group. Since 1983 and for many years she has worked for the Ukrainian edition of Radio "Svoboda" and published the "Bulletin of Repression in Ukraine".

Марта Богачевська-Хом'як
(нар. 1938 р.)

Історикиня Марта Богачевська-Хом'як присвятила життя інтелектуальній історії та вивченню внеску українських жінок в громадські процеси XIX-XX століть. Але сама вона також стала в один ряд з ними, змінивши наші уявлення про українську жінку.

З 60-х років XX століття Марта Богачевська-Хом'як викладала історію Східної Європи в провідних університетах США. В 1988 році в Канаді вона видала свою головну працю - монографію "Feminists Despite Themselves: Women in Ukrainian Community Life, 1884-1939", де розкрила справжню роль жінок в громадсько-політичних процесах як на території самої України, так і в діаспорі.

Марта Богачевська-Хом'як з 1983 року обіймала посаду віце-президентки Союзу українок Америки. Це одна з найпотужніших громадських організацій, яка поєднує боротьбу за гендерну рівність з пробудженням національної свідомості. У 1985–1989 роках Богачевська-Хом'як була членкинею правління, а потім віце-президенткою Національної ради жінок США.

Marta Bohachevska-Khomyak
(born 1938)

The historian Marta Bohachevska-Khomyak dedicated her life to intellectual history and the study of the contribution of Ukrainian women to the social processes of the 19th-20th centuries. But she herself became one with them, changing our ideas about the Ukrainian woman.

Since the 1960s Marta Bohachevska-Khomyak has been teaching the history of Eastern Europe at leading US universities. In 1988, in Canada, she published her major work - a monograph, "Feminists Despite Themselves: Women in Ukrainian Community Life, 1884-1939", where she revealed the true role of women in the social and political processes both within Ukraine and in the Diaspora.

Martha Bohachevska-Khomyak has been Vice-President of the Union of Ukrainian Women of America since 1983. It is one of the most powerful non-governmental organizations that combines the fight for gender equality with the awakening of the national consciousness. In 1985–1989 Bohachevska-Khomyak was a board member and then Vice-President of the US National Council of Women.

Тамара Мельник
(нар. 1938 р.)

Тамара Мельник стала однією з провідних гендерних фахівчинь ще на зорі незалежної України. Завдяки її зусиллям питання рівних прав та можливостей жінок і чоловіків були виведені на високий рівень державної політики.

Наукова редакторка видавництва «Наукова думка», співробітниця академічних Інституту держави та права й Інституту філософії, кандидат юридичних наук Тамара Мельник на початку 90-х років ХХ століття активно включилась в жіночий громадський рух. В 1993 році вона очолила політраду міжнародної організації «Жіноча громада», стала членкинею Ліги жінок-виборців 50/50.

В 1995 році Тамара Мельник взяла участь в надважливій Всесвітній конференції зі становища жінок, що відбулася в Пекіні. Там ухвалили так звану Пекінську декларацію й Платформу дій, яка являє собою порядок денний для розширення можливостей жінок.

Тамара Мельник працювала експерткою з гендерних питань проектів Програми ПРООН в Україні щодо сприяння гендерній рівності. Була радницею з гендерних питань міністра у справах сім'ї, жінок, молоді і спорту України.

Саме Тамара Мельник в 1999 році написала перший в Україні законопроект, що стосувався рівних прав та можливостей жінок та чоловіків. Вона ж була авторкою закону «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», який Верховна Рада ухвалила в 2005 році.

Тамара Мельник вперше в Україні ініціювала та провела комплексне дослідження гендерних відносин «Гендерний аналіз українського суспільства» (1999 р.), а також була членкинею авторського колективу першої щорічної державної доповіді «Стан забезпечення гендерної рівності в українському суспільстві» (2007 р.).

Tamara Melnyk
(born 1938)

Tamara Melnyk became one of the leading gender specialists at the dawn of independent Ukraine. Through her efforts the issues of equal rights and opportunities for women and men have been raised to a high level of the public policy.

Scientific editor of the publishing house “Scientific Thought”, a fellow of the Academic Institute of State and Law and the Institute of Philosophy, Candidate of Laws Tamara Melnyk became actively involved in the women’s social movement in the early 1990s. In 1993 she headed the Political Council of the international organization “Women’s Community”, became a member of the League of Women Voters 50/50.

In 1995 Tamara Melnyk participated in an important World Conference on Women held in Beijing. There they adopted the so-called Beijing Declaration and Platform for Action, which is an agenda for women’s empowerment.

Tamara Melnyk worked as a Gender Expert on UNDP Ukraine’s Gender Equality Projects. She was a Gender Advisor to the Minister for Family, Women, Youth and Sports of Ukraine.

It was Tamara Melnyk who, in 1999, wrote the first bill in Ukraine on equal rights and opportunities for women and men. She was the author of the law “On Equal Rights and Opportunities for Women and Men” that was adopted by the Verkhovna Rada in 2005.

For the first time in Ukraine Tamara Melnyk initiated and conducted a comprehensive study of gender relations “Gender Analysis of the Ukrainian Society” (1999), and was a member of the author’s collective of the first annual state report “The State of Gender Equality in the Ukrainian Society” (2007).

Ірина Стасів-Калинець (1940-2012)

Дисидентка та безстрашна правозахисниця Ірина Стасів-Калинець не побоялася стати на захист українських політв'язнів в СРСР й поплатилася за це свободою. А за часів перебудови та незалежності вона була частиною процесу кардинальних змін, спрямованих на відродження та зміцнення української держави.

Філологиня Ірина Стасів-Калинець в 1970 році виступила проти репресій, які радянська влада спрямувала проти її друзів та однопольовців – В'ячеслава Черновола, Валентина Мороза, Михайла Гориня та багатьох інших.

В 1972 році була заарештована та засуджена до 6 років ув'язнення в таборах суворого режиму та до 3 років заслання. В таборі в Мордовії продовжувала проявляти активну громадську позицію, вимагаючи статусу політв'язня та покращення умов утримання.

Ірина Стасів-Калинець повернулася до України в 1981 році, а вже за кілька років включилася в громадсько-політичне життя. Зокрема, взяла участь у створенні Товариства Лева, Товариства української мови, Меморіалу, Народного Руху України. Була активісткою відродження Української греко-католицької церкви.

В 1990 році обрана до Верховної Ради, де зосередилася на проблемах освіти. Однією з перших розпочала системну діяльність з українізації шкіл та надання їм національного характеру.

Iryna Stasiv-Kalinets (1940-2012)

The dissident and fearless human rights activist Iryna Stasiv-Kalinets was not afraid to stand up for the protection of the Ukrainian political prisoners in the USSR and paid for her freedom. And in times of reconstruction and independence she was part of the process of the radical change aimed at revitalizing and strengthening the Ukrainian state.

In 1970 the philologist Iryna Stasiv-Kalinets opposed the repression that the Soviet authorities had directed against her friends and associates - Vyacheslav Chornovil, Valentin Moroz, Mikhail Goryn, and many others.

In 1972 she was arrested and sentenced to 6 years in prison and up to 3 years in exile. At the Mordovia camp she continued to take an active public position, demanding political prisoner status and improved conditions of detention.

Iryna Stasiv-Kalinets returned to Ukraine in 1981, and within a few years became involved in the social and political life. In particular, she participated in the creation of the Lion Society, the Ukrainian Language Society, the Memorial, the People's Movement of Ukraine. She was an activist of the revival of the Ukrainian Greek Catholic Church.

In 1990 she was elected to the Verkhovna Rada, where she focused on education issues. She was one of the first to start the systematic activities to Ukrainianise the schools and give them national character.

Соломія Павличко (1958-1999)

Письменниця та літературознавиця Соломія Павличко вражала сучасників тонким відчуттям сили слова та широкою ерудицією. Вона доклала максимум зусиль для поширення цінностей рівності й недискримінації в молодій незалежній Україні.

Викладачка провідних українських вищих учбових закладів та закордонних університетів Соломія Павличко створила та очолила унікальне видавництво «Основи» й зберегла його в надскладних економічних умовах.

Однією з перших Соломія Павличко заговорила про важливість участі жінок в політиці. Зокрема, доводила необхідність подолання традиційного стереотипу жінки як «берегині», що склався в українському суспільстві. Виступала за витіснення патріархальних пережитків, які ґрунтуються на насильстві та лицемірстві.

Одна з найрезонансніших книг Соломії Павличко «Дискурс модернізму в українській літературі» позначила зв'язок між модернізмом та фемінізмом. В ній авторка намагалася очистити погляд на українську літературу ХХ століття від замусолених кліше та міфів.

Павличко однією з перших в Україні голосно заявила, що є феміністкою та донесла до широкого загалу інформацію про справжню сутність цього руху.

Solomiia Pavlychko (1958-1999)

The writer and literary critic Solomiia Pavlychko impressed the contemporaries with a subtle sense of the power of words and broad erudition. She has made every effort to promote the values of equality and non-discrimination in the young independent Ukraine.

Lecturer of leading Ukrainian higher education institutions and foreign universities, Solomiia Pavlychko created and headed a unique publishing house "Osnovy" and kept it in difficult economic conditions.

One of the first Solomiia Pavlychko spoke about the importance of women's participation in politics. In particular, she proved the necessity to overcome the traditional stereotype of a woman as a "protector" which has developed in the Ukrainian society. She advocated the suppression of patriarchal vestiges based on violence and hypocrisy.

One of Solomiia Pavlychko's most resonant books "The Discourse of Modernism in the Ukrainian Literature" marked the link between modernism and feminism. In it the author tried to clear the view of 20th century Ukrainian literature from complicated clichés and myths.

Pavlychko is one of the first in Ukraine to say loudly that she is a feminist and has made the information about the true nature of the movement public.

Ліга захисту прав жінок «Гармонія рівних» — громадська організація, яка об'єднує небайдужих ініціативних людей – чоловіків та жінок – які прагнуть подолати гендерну дискримінацію, що існує в суспільстві, відкинути стереотипи, що нас розділяють, та побудувати рівноправне суспільство вільних людей, які працюють на спільне благо. Ми переконані, що саме гармонія рівних вивільнить нові творчі сили українського суспільства та надасть потужний стимул для розвитку держави у всіх сферах.

NGO "Women's rights protection league "Harmony of Equals" is a non-governmental organization that unites initiative people - men and women - who seek to overcome gender discrimination in society and reject stereotypes that separate us, to reject the stereotypes that divide us and to build an equitable society of free people working for the common good. We are convinced that it is the harmony of equals that will release new creative forces of Ukrainian society and provide a powerful impetus for the development of the state in all spheres.

facebook.com/HARMONY.OF.EQUALS/

<http://harmony.org.ua/>